

Universitätsbibliothek Paderborn

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXVII. Crimini datur Origeni, quod dixerit Patrem rebus universis, Filium
ratione praeditis, Spiritum sanctum sanctis duntaxat præesse:

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

ORIGENIANORVM

46 *utero, id est de sue substantia secreto, ante Luciferum genuit illud, quando dixit: Fiat lux.*

X X V I . Et apud Origenem Hom. i. in Isaiam, duo Seraphim quibus solium Dei stipatum vidisse se scribit Propheta, ea esse Christum, & Spiritum sanctum. Idem iteratur liber. Hieron. libri 4. cap. 2. Verba ipsa dat Iustinius in calce Epistola ad Menam. Hieronymo stomachum in Unam, ita movit haec interpretatio, ut impianam & detestandam appelle. Impia ergo ea quoque est, & detestanda interpretatio Homilia sequentis, qua Davidem Christum esse docet. Hieron. in Unam, Epist 6, ad Pamm. Ocean. Impia etiam ea quam libr. i. *et apxō*, cap. 3. damnata ab Hieronymo sententia subjunxit. Talis utraque est: *Dicebat autem & Ebreus magister quod duo illa Seraphim, qua in Esata sensis alii describuntur, clamantia ad invicem, & dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth, de Vnguento Filio Dei & Spiritu sancto essent intelligenda. Nos vero putamus etiam illud quod in Cantico Abacuc dictum est: In medio vel duorum animalium, vel duarum vitarum cognoscere; de Christo & de Spiritu sancto sensiri debere. Omnis enim sapientia de Patre revelante Filio in Spiritu sancto cognoscitur, ut ambo quae secundum hoc vel animantia, vel vita dicuntur, causa sapientie Dei Patris existant. Similiter impia & haec interpretatio, qua olive duas candelabri aurei, quod vidisse se narrat Zacharias cap. 4, Filius & Spiritus sanctus exponuntur; media vero lampas, Deus Pater (cujus ad dextram & sinistram esse Christum & Spiritum sanctum non sine blasphemia dici posse ait Hieronymus) rami sive spicæ olivarum, Incarnatio Christi, & similitudo columbarum Spiritus sancti. Sin ut Davidem Christi typum esse, & ut animalia, vel virtus, vel olivas candelabri, sic & Seraphimos Isaia anagogie Christi & Spiritus sancti symbola esse voluit Origenes, ut certe voluit, vana sunt Hieronymi querela. Clarius id etiam sequentia demonstrant, in quibus per haec verba: *Plena est omnis terra gloria eius*, adventum Christi significari scribit Origenes: certum est enim cum cuius gloria plena illuc esse dicitur terra, hunc ipsum esse Dominum Deum Sabaoth; Christum autem eum esse cuius gloria plena est terra, Origenes censuit. Christum igitur creditit ipsum esse Dominum Deum Sabaoth. Hoc si sit, Christo ipsi adstituisse Seraphimos, non unum ex illis Christum fuisse Origenes existimatuerit. Incasum igitur fingit Haymo Alberstatis in libro De rerum Ecclesiasticarum memoria, Origenianis haec esse Operibus inserta à malevolis; vel si Origenem auctorem habent, dubitanter fuisse proposita.*

X X V I I . Photius Cod. 8. errores referentes librorum *et apxō*, hos ait libro primo contineri: *Δικαιος οὐ πέπειται σὺν πατρί τὸν ὄντα, τὸ δὲ τὸν οὐδέποτε τὸν πατέρα μόνον τὸν αὐτοεγών. Περιειπεν διδούσαντα τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱοντας, τὸν πατέρα μόνον τὸν αὐτοεγών.* Peradire quidem Patrem quemcunq[ue] sunt, Filiū vero res duntaxat rationis participes, Spiritus sanctum ea tantum que salutem adeptā sunt. Codice vero 106, narrat Theognostum Alexandrinum Origenis dogmata propugnantem libro Hypotypeon secundo dixisse Filium τὸν ιωάννην μηδενί εἰναι. Ratione duntaxat prædictis rebus præesse. Athanasius in libro quem scripsit in Matth. 12, 32, ad Novati hæretum hæc accedere docet, Origenemque & ejus sectatorem Theognostum explodit. Amaris etiam defratat ipsum convitis Theophilus in 1. Paschali, & ratione ac auctoritate commenta illa convellit. Quæ & leviter perfringit Hieronymus in Epist. ad Avit. Suis vero ipsis verbis coarguit Iustinius ad calcem Epistolæ ad Menam, talia è libr. i. *et apxō* repræsentans: *Quod Deus quidem & Pater omnia continens ad unumquodque entiam pervenit, esse unicuique impertiens de suo: quod E vero præter Patrem Filius ad sola rationabilis pervenit, est enim secundus à Patre: adhuc etiam minor est Spiritus sanctus ad solos sanctos pervenientis. Ita ex hoc major est potestas Patris pra Filio & Spiritu sancto, ampliorque: illy pra Spiritu sancto; ac rursum prestanter sancti Spiritus potestas pra alijs entibus sanctis. Ex hoc dogmate aptum est quod ait Tom. i. in Iohann. pag. 29. Christum catenus lucem esse, quatenus mentes rationis participes illustrat. Atque item illud quod in 1. *et apxō* Rufiniana interpretatione reperio: In illis solis arbitror esse opus Spiritus sancti, qui jam se ad meliora convertunt, & per vias Iesu Christi incedunt, id est, sunt in bonis actibus, & in Deo permanent. Et paulo inferius: Hoc ergo patet operatio virtutis Dei Patris & Filii indiscerte super omnem protenditur creaturam; Spiritus sancti vero participationem à sanctis tantummodo habet invenimus.* Et libr. 7. in Epist. ad Rom. Tamen quod & illæ (Christus) pro impijs mortuus est: sic enim & ipse F Paulus ostendit, cum dicit: *Adhuc enim Christus cum infirmi essent, secundum tempus pro impijs mortuus est: sanctus autem Spiritus non pro impijs jam interpellat, sed pro sanctis.* Quibus omnibus id sibi vult, Patrem in omnibus quæ sunt operari, quia totius *τριάντα*, sive existentiae (sic enim loqui licet) principium est: Filium, qui & *τριάντα*, hoc est juxta Origenis expositionem, *ratio*, in ijs solum quæ ratione prædicta sunt, vim suam experiri; Spiritus, qui à sanctitate proprium sibi cognomen habet, vim *ἀριθμοῦ* ad sanctos duntaxat pertinere.

X X V I I I . Atque hæc *ἀριθμοῦ* ita sumpta vix est ut reprehensionem effugiant. At si quis ad mentem potius Origenis quam ad verba attenderit, aliter sentiet. Quamvis enim una eademque sint sacra Trinitatis extranea opera, & quidquid agit in rebus externis Pater, hoc agat & Filius, hoc & Spiritus sanctus; quædam tamen Patri assignari solent, alia